

KÖNYVISMERTETÉSEK

KATITS Etelka

PÉNZÜGYI DÖNTÉSEK

A VÁLLALAT

ÉLETCIKLUSAIBAN

KJK-KERSZÖV

Jogi és Üzleti Kiadó Kft.
Budapest, 2002. 456 p.

A vállalatok életében bekövetkezett változások különböző – a vállalati életszakaszoknak megfelelő – pénzügyi módszereket, technikákat kívánnak meg, újabb korszerű pénzügyi-finanszírozási eszközök kialakítása szükséges. Ugyanis másféle döntéseket kell hozni és más módszereket is kell alkalmazni a vállalat működésének kezdeti és későbbi szakaszaiban. A szerző – a Pécsi Tudományegyetem docense – hiányosnak tartja az egyes vállalati életszakaszokban hozott pénzügyi-finanszírozási döntések módszereinek jelenlegi ismeretanyagát. Ezért a vállalati életszakaszokra épülő korszerű pénzügyi-finanszírozási technikákat tartalmazó újabb eszközök és koncepciók kialakítását tűzte ki célul, közreadva a könnyen alkalmazható pénzügyi kalkulációs és mérlegelési módszereket. Könyve az ezen a téren tapasztalható hiányosságokat igyekszik pótolni abból kiindulva, hogy más és más pénzügyi stratégiát kell alkalmaznia a vállalatnak a cégalapítástól a működés fenntartásáig terjedő, valamint a válság, a tőke kivonás és a fúzió életszakaszában.

A vállalati pénzügy tartalmával foglalkozó első részben javaslatot

találunk a témakör rendszerezéséhez, amelynek alapján a működés egyes szakaszai behatárolhatók. Képet kapunk – a hosszú távú tőkefunkciók ellátása keretében – a vállalati belső és külső finanszírozás módjairól, a kapacitásbővítés hatásáról, a vagyonaátcsoportosítással történő finanszírozásról. A vállalati befektetések beruházások és pénzügyi befektetések lehetnek, megismerjük típusaikát, a rájuk vonatkozó számítási módszereket, a beruházások hatásait a gazdálkodás folyamataira, a termelési kapacitásra, a vállalat hatékonyabb, korszerűbb – nagyobb profitot hozó – eszközállományára. A napi működés feltételeinek biztosítása különféle (szállítói, blanco, zálog- és váltófedezeti stb.) hitelekkel, valamint váltótőleszámítással történhet.

A szerző bemutatja azokat az eljárásokat és módszereket, amelyek elemzése segítséget nyújt a vállalati menedzsment munkájához a tervezés-elemzés-ellenőrzés során. Először az eredménykimutatás, majd a mérleg elemzésével nyerhető pénzügyi mutatószámokat foglalja össze, azután pedig a mérleg és az eredménykimutatás adatainak együttes elemzésével kialakítható mutatószámokat szemlélteti képletek és táblázatok segítségével. A cash flow-elemzés a mérleg és az eredménykimutatás adatait kiegészítve a tényleges pénzáramlásról tájékoztat, a fedezeti analízis pedig az árbevétel-költség-jövedelem kapcsolatait, a fix és a változó költségek arányát s a jövedelmezőségre gyakorolt hatásukat vizsgálja. A pénzügyi döntéshozatal során figyelembe kell venni a költségmegtérülés-kockázat összefüggéseit is.

A különböző vállalati életszakaszok pénzügyi döntéseit bemutató második részben a módszereket a cégalapítás és beindítás, a növekedés, a működés megőrzése, a válság, a tőke kivonás és a fúzió sorrendjében ismerjük meg. Szó van a cégalapítás törvényes előírásairól (tevékenységi kör pontos megállapítása, vagyoni helyzet, szervezet és irányítás, létesítő okirat, cégbejegyzés), a megtérülési elvárások és a tőkeszükséglet összehangolásáról, a tulajdonosi tőke mérlegelési módjairól, az új részvényesek belépéséről stb. A vállalati növekedéssel kapcsolatban a szerző rámutat arra, hogy az árbevétel növelése nemcsak cél, hanem eszköz is a vállalat hosszú távú jövedelmezőségi céljainak eléréséhez. Megismerjük a vállalati növekedés mérésének módszereit, a növekedés és a tőkestruktúra összefüggéseit, a finanszírozható növekedés számviteli és pénzáramlási szemléletét a szükséges számításokkal, az értéknövekedés elemzésének a lépéseivel együtt.

A vállalati működés megmaradása keretében a vállalati tőke megőrzés, az állagfenntartás típusainak a tőkestruktúrával való összefüggéseiről és a pénzáramszemléletű vállalati működésről van szó a könyvben. A vállalati válsággal foglalkozó fejezetben a szerző a válságot az éves beszámolóból kiindulva közelíti meg. A válság fázisainak, típusainak ismertetését a csődállapot meghatározása, módszereinek, a csőd eljárásnak és a csődön kívüli egyezségnek a leírása követi. Nagyon részletes tájékoztatás található a könyvben a vállalati tőke kivonásról. Erre azért volt szükség, mert a

hazai szakirodalom alig foglalkozott az egyes vállalati tevékenységek, illetve egyes vállalatrészek értékesítéssel történő megszüntetésének problémáival. Olvashatunk – többek között – a döntési folyamatot kiváltó tényezőkről, a megtérülés meghatározásáról, a különböző megoldási lehetőségekről, alternatívákról és azok hatásairól.

A vállalat úgy is növekedhet és erősödhet, hogy egyesül egy másik vállalattal, a vállalati fúziók célja ugyanaz, mint minden más beruházás: értéknövelés, tartós versenyelőny szerzése. A fúzió pénzügyi irányítási szempontból a válságkezelést és a vállalati növekedést egyaránt célul tűzheti ki. Megismerjük módjait, piaci dimenziók szerinti felosztását, finanszírozásuk szerinti megkülönböztetésüket (készpénzzel, részvényekkel, idegen tőkével történő megszerzés). A továbbiakban a fúzió előnyeit részletesen elemzi a könyv (adósságkapacitás és piaci érték növelése) az előnyöket bizonyító számszerű modellek kíséretében.

Katits Etelka a vállalati életciklus egyes szakaszaiban szükséges pénzügyi döntések eszközeit bemutató munkája újszerűsége mellett a tankönyvek és a kézikönyvek követelményeinek egyaránt megfelel, és hasznosan gazdagítja a hazai szakirodalmat.

R. I.

Jocelyn Murray

AZ AFRIKAI VILÁG

ATLASZA

Helikon Kiadó, 2003

Gyermekkorunkban álmaink földje, felnőtt korunkban a tudatlanságunké – ami megengedhetetlen. Elkerülhetetlen, hogy a bolygónk különböző országairól, népeiről al-

kotott ismereteink hiányosak legyenek, ezért nem is feltétlenül szégyenletesek tudásunk e hiányosságai. Azonban az, hogy a legtöbbünk milyen keveset tud Afrika népeiről, országairól, Talleyrand szavaival élve több mint bűn, hiba. Nem csupán intellektuális felkészültségünk megbocsáthatatlan hiányossága, de a lehetőségeink megengedhetetlen elvesztegetése is, hogy hiányos, bizonytalan vagy éppen téves ismereteink legyenek világunk olyan jelentős részéről, mint a Fekete Földrészt. Ehhez már régóta túl kicsiny a világ és túl értékes minden része, lakója. Mégis, vegyük számba, hogy buta sablonokon és hírműsorok nemritkán sekélyes tájékoztatásain túl mennyit tudunk Afrikáról, és rájövünk, hogy döbbenetesen keveset. Ha egy afrikai tud ennyit rólunk, Európáról, jogosnak érezzük, hogy műveletlennek, tájékozatlannak tekintjük érte. És magunkat?

A Helikon Kiadó nagy atlasz sorozata értékes segítséget ad ahhoz, hogy kiegészítsük, vagy legalább is a művelt embertől elvárható alapszintre hozzuk a világ különböző részeire vonatkozó ismereteinket. Ezt kínálja ez a könyv is: átfogó és sokoldalú képet az afrikai népek, civilizációk világáról. Az innen meríthető ismeretek még nem tesznek műveltté e téren, de alapul szolgálnak ahhoz, hogy kezdjük megérteni, milyenek is az ott élők, és ne csak kívülről, értetlenül szemléljük őket, mint ostoba ember egy egzotikus világot. Afrika minden szempontból alapvető jelentőségű részét alkotja világunknak, múltunknak, jelenünknek, gazdasági életünknek, (geo) politikai viszonyainknak. Itt is olvashatjuk: e földrészt méretét csupán Ázsiáé múlja felül, területe háromszorosa Európáénak. Mai ismereteink szerint innen indultak embertani gyökereink, és itt alakult ki

az emberiség első magascivilizációja, az Egyiptomi Birodalom. Afrika egyszerre nagy lehetősége és nagy fenyegetése az emberiség jövőjének, s közvetlenül is a XXI. századi sorsunk alakulásának. E könyv a maga 240 oldalával szükségképpen csak igen vázlatos képet adhat róla, de ez is jól érzékelteti, hogy e kontinens bizonyos vonatkozásokban ígéretesen gazdag, ugyanakkor azonban a világ fejlett részének mai anyagi-technikai színvonalához viszonyítva számos területen igencsak szegény. Az pedig kétségbevonhatatlan, hogy a kapcsolatok mind sűrűbbre és közvetlenebbre fűződésével ami ott történik, szó szerint velünk is történik. Aki még bízik abban, hogy mi magunk döntjük el, mennyi közünk van Afrikához, hogy az ottani problémák árát nem kell feltétlenül megfizetnünk, az intő példaként gondoljon akár az AIDS-re, akár arra, hogy a világ egy másik tájáról nemrég elindult egy új vírus, és hatására a mai becslések szerint mintegy egy százalékkal lesz kisebb a világgazdaság 2003. évi növekedése.

A térképekkel bőségesen ellátott könyv kiindulásul rövid áttekintést ad Afrika természetföldrajzi viszonyairól. Ez nélkülözhetetlen a földrészt és az ott élő népek történetének, múltbeli és mai helyzetének megértéséhez. Ráérezhetünk, milyen hihetetlenül változatosak a kontinens természetföldrajzi adottságai, tájai, természeti és gazdasági viszonyai. A következő blokk fejezetei a kulturális háttér fő elemeit vázolják. Szól a nyelvek zavarbaejtő sokaságáról, a népek etnikai változatosságáról. A hajdani afrikai királyságokat és birodalmakat bemutató fejezet a témában járattalannak nemegy meglepetéssel is szolgál. Megtudhatjuk, hogy az i.e. VIII. században a Nílus mentén született Kus királyai elfoglalták